

Мерсел БИЉАЛИ

“
*Golemi работ i
za mali lu/e*
”

Мудриот дански филозоф Сорен Киркегор вели: Вистината се воспоставува како малцинско мислење. Луѓето кои имаат свое мислење и трагаат по вистината секогаш се во малцинство. Мнозинството ја прифаќа дури тогаш кога доказите се доволно силни да надвладаат.

Современите демократии се најфокусираната слика за улогата на малите политички партии во плуралниот политички живот. Во овие држави токму малите политички партии често можат да бидат пресудното јазиче на кантарот во составувањето на коалиционите влади.

Тоа се потврди и деновиве по изборите во Хрватска, кога формирањето на идната хрватска влада зависи исклучително од малите партии. Што е најважно малите политички партии го немаат притисокот да бидат популистички и деструктивно да ѝ се додворуваат на јавноста. Постојат повеќе

ВИСТИНАТА СЕ ВОСПОСТАВУВА КАКО МАЛЦИНСКО МИСЛЕЊЕ. ЛУЃЕТО КОИ ИМААТ СВОЕ МИСЛЕЊЕ И ТРАГААТ ПО ВИСТИНАТА СЕКОГАШ СЕ ВО МАЛЦИНССТВО. МНОЗИНССТВОТО ЈА ПРИФАЌА ДУРИ ТОГАШ КОГА ДОКАЗИТЕ СЕ ДОВОЛНО СИЛНИ ДА НАДВЛАДЕАТ.

СОРЕН КИРКЕГОР

примери кога малите партии не морале со демагогија да се претстават пред гласачите и точно навреме предупредувале за штетите кои можат да ги направат го-

клептократски водачи. Наспроти сè, државата со некоја сопствена внатрешна сила бавно и непослушно се движела во потребната насока. За да се излезе од

МАЛИ ПАРТИИ

лемите партии. Така се извојувани многу праведни политички битки во светската политика. Во Германија, најгласни во укажувањето на опасноста од фашизмот биле токму малите политички пар-

ваквиот грч потребно е многу поорганизирано и многу посериозно да се работи на спитомувањето на хистеризираниите балкански карактеристичности, каде единствено нешто за што постои

ПОДОЛГО ВРЕМЕ НАШИТЕ ПОЛИТИЧКИ ПАРТИИ СВОЈАТА ПОЛИТИЧКА ФИЛОЗОФИЈА ЈА БАЗИРААТ НА ГОЛО ПОЛИТИКАНССТВО, КАДЕ ПОБРЗО СЕ ДЕЈСТВУВА ОТКОЛКУ ШТО СЕ МИСЛИ. КАКО ШТО ВЕЛИ КИНЕСКИОТ ФИЛОЗОФ ЛАО ЦУ - НÈ ВОДАТ ОДЕЈЌИ ПО НАС.

тии. Малите партии често одлучувале за тоа која политичка структура може да формира влада. Либералите на Геншер со години одлучувале дали на власт ќе бидат социјалдемократите или демохристијаните.

Општо познато е дека нашето општество со години е залог на празната популистичка и деструктивна политика на нејзините политички партии. За жал, наместо напредок, тие на државата сè уште ѝ претставуваат дополнителен товар, но се и кочничари на развојниот процес. Нивната улога треба да биде промотор на новите фундаментални вредности. Напротив, подолго време нашите политички партии својата политичка филозофија ја базираат на голо политиканство, каде побрзо се дејствува отколку што се мисли. Како што вели кинескиот филозоф Лао Цу - нè водат одејќи по нас.

Едноставно е зачудувачки како граѓаните на нашава држава најдоа духовна виталност да ги преживеат и да ги надживеат сите катастрофални дубиози од наши политички партии и разновидни

талентираниост е способноста да ги размножуваат дисквалификациите пропорционално на недостигот на здравите аргументи. Оваа улога особено ја имаат интелектуалците и помалите политички партии.

Настапите на нашите релевантни политички партии сè уште поаѓаат од тоа дека обичниот народ е прост и наивен, со кусо паметење, лесно поводлив, плашлив и сè друго што може да му се припише на едно стадо. Па, оттука и потребата еноормно да ја развиваат дисциплината - голо политиканство - кое, за жал, не завршува само на предизборните митинзи, туку продолжува да се манифестира и низ коридорите и вените на државата.

Во Македонија од стартот на партиско-плуралниот живот па до денес, формирани се 143 политички партии. Голем број од нив функционираат како човек-партија или автобус-партија, и нивното дејствување се граничи со самозадоволството за медиумско сликање пред камерите. Не се ретки случаите кога малите партии имаат театрална улога, вр-

шејќи работи од помошен карактер за сметка на големите партии, давајќи им морална поддршка за ставовите кои на поголемите не им е лесно да ги пламираат пред јавноста. И така, оваа група мали партии никако да се ослободи од засега заслужената етикета - политички сателити или полтрони на нивните мен-

Кои се причините што во Македонија малите политички партии се тотално маргинализирани во однос на идеите и дејствувањето?

Факт е дека кај нас, поради бројни објективни недостатоци, сè уште не постои стратификација на гласачкото тело, па оттука малите партии немаат сила да се

на евина стока на Кванташки пазар. Но, со една разлика во тоа што кај ваков меѓупартиски пазар најпривлечна стока е девалвиралиот морал. Оттука произлегува констатацијата дека малите партии повеќе се декор на политичката гротија на големите партии отколку мож- на алтернативна политичка опција. Тие

ВО МАКЕДОНИЈА ОД СТАРТОТ НА ПАРТИСКО-ПЛУРАЛНИОТ ЖИВОТ ПА ДО ДЕНЕС, ФОРМИРАНИ СЕ 143 ПОЛИТИЧКИ ПАРТИИ. ГОЛЕМ БРОЈ ОД НИВ ФУНКЦИОНИРААТ КАКО ЧОВЕК-ПАРТИЈА ИЛИ АВТОБУС-ПАРТИЈА, И НИВНОТО ДЕЈСТВУВАЊЕ СЕ ГРАНИЧИ СО САМОЗАДОВОЛСТВОТО ЗА МЕДИУМСКО СЛИКАЊЕ ПРЕД КАМЕРИТЕ.

И И ГОЛЕМИ ИДЕИ

тори. Тие често немаат сопствена идеолошка визија и матрица, па оттука неминовно се принудени да се претворат во безлични политички приврзници на нивните политички тудори.

одлепат од постојната маргинализирана позиција во градењето на политиката. Со сегашното нивно политичко дејствување овие партии својот политички пазар го сведуваат на ниво на продавање

немаат целна група, туку им се обраќаат на сите гласачи, со што ја губат можноста да добијат некаква поддршка. Исклучоците кога некои мали партии сакаат да се презентираат со сопствен идентитет одат во друга крајност и вообичаено завршуваат со голо критизерство. Начинот на кој тие ги напаѓаат слабостите на поголемите партии е полош од самите слабости. Нивниот начин на критикување на негативностите сам по себе е понегативен. Тие често покажуваат енормно голема доза на "грижа" за божем високи национални интереси на државата или на нацијата, па неминовно се доведуваат до призор кога поради сопствениот страв малото куче лае на мечката.

Интелектуалците не се многу волни да се врзуваат за некоја политичка партија, но тие си имаат интелектуална должност да ги советуваат и да им помагаат на малите политички партии, кои дават надеж дека можат да бидат корективен дел од процесот. Сега имаме поповолен амбиент за здрава критика. Со тоа ќе докажуваме дека не сакаме понатаму да бидеме општество во кое тешко може да се разграничи каде почнуваат злостите дисквалификации и измислици, а каде завршуваат добронамерните укажувања.

Малите политички партии треба да се освестат дека власта се освојува или се губи на четири години, а наспроти тоа неповратно се губи надежта, иднината и достоинството на сите обични граѓани и цели генерации. Па, и нивната иднина. Но, за да се пресели вистината од малцинството до мнозинството треба да помине низ многу мочуришта. Малите партии можат да бидат мостови низ тие мочуришта. Со минимален идеал и мала политичка волја.

